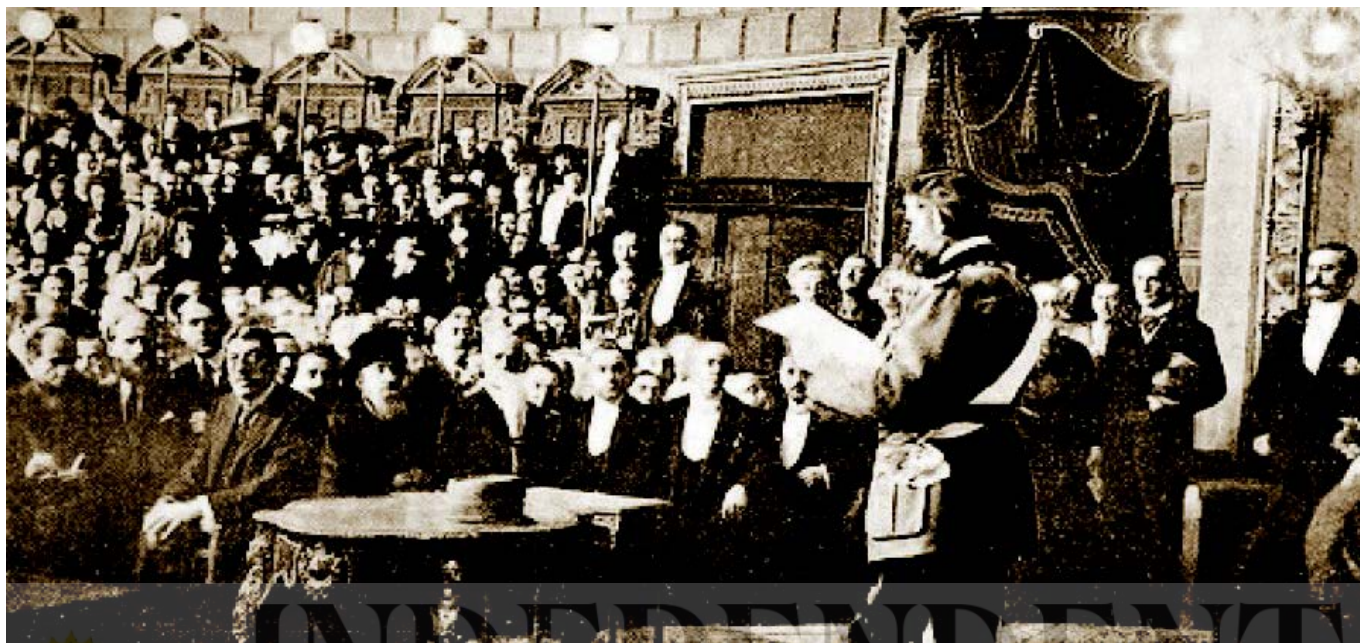

9 MAI 1877 - DECLARAȚIA DE INDEPENDENȚĂ -

Un eveniment de o covârșitoare importanță în istoria românilor a avut loc în ziua de 9 mai 1877. În remarcabila ședință a Adunării Deputaților, răspunzând interpelării deputatului grupării liberale, Mihail Kogălniceanu, ministrul Afacerilor Străine, a afirmat: ...Suntem independenți, suntem națiune de sine stătătoare. Proclamarea independenței de stat a României a pus capăt unei stări de servitute existentă de secole față de Imperiul Otoman. Astăzi, în 2016, este imperios necesar să urmărim pilda românilor de la 1877 și să punem capăt statutului de semicolonie al României față de marile puteri ale lumii. Oare politicienii patrioți autentici, nu cei declarați, vor reuși să realizeze acest deziderat? Lupta de eliberare a debutat în vara anului 1875, când țărani din Herțegovina s-au răzvrătit contra stăpânirii otomane. Acțiunea lor a fost imitată de bosniaci, apoi de bulgari și peste un an (iunie 1876) Serbia și Muntenegru au declanșat acțiunile militare contra puterii suzerane.

Față de criza centroeuropeană, guvernul conservator al României a adoptat o politică de strictă neutralitate, cu toate că era învinuit de otomani de complicitate cu insurgenții, motiv pentru care turcii au trimis vase de război pe Dunăre. Guvernul s-a văzut obligat să se pregătească pentru apărarea teritoriului, fapt ce i-a determinat pe ruși să declare că vor ocupa România ca zălog în situația atacului otoman asupra Serbiei și Muntenegrului. Președintele Consiliului de Miniștri, Lascăr Catargiu, a trimis o notă circulară agenților diplomați din străinătate în care preciza că nerezolvarea chestiunii independenței României va rămâne o cauză de tulburări. Sârbii și grecii, împreună cu italienii, au primit cu satisfacție nota diplomatică, însă ambasadorii marilor puteri și-au afirmat nemulțumirea. În urma amenințărilor voalate ale celor trei imperii: austro-ungar, rus și otoman, România a devenit reticentă.

Schimbarea guvernului în aprilie 1876 a confirmat la Afacerile Străine pe Mihail Kogălniceanu, care a continuat politica de neutralitate. Cu toate acestea, românii au sprijinit lupta de eliberare a balcanicilor. În mai, peste 300 de voluntari bulgari antrenați pe teritoriul României de Hristo Botev s-au imbarcat pe o navă austriacă la Giurgiu și alte orașe portuare având armamentul și muniția în lăzi. Aproape de malul bulgăresc, lângă satul Kozlodui, au obligat pe căpitan să debarce. În lupta cu forțele otomane, aproape de Balcani, patrioții bulgari au fost înfrânți și Hristo Botev a pierit vitejește. După declanșarea operațiunilor militare de Serbia și Muntenegru împotriva otomanilor, autoritățile române au facilitat trecerea peste Dunăre a oștenilor sârbi și voluntarilor ruși, precum și

a echipamentului și armamentului din dotare. Kogălniceanu afirma: Serbia are toată simpatia noastră.

În iunie 1876, Kogălniceanu a redactat un memoriu amplu care cuprindea șapte revendicări ale României față de Poartă. Cea mai importantă era recunoașterea individualității statului român și denumirii sale istorice, România, precum și inviolabilitatea teritoriului. Marile puteri europene au primit revendicările cu indiferență, chiar cu ostilitate. Numai Berlinul a fost favorabil. Mihail Kogălniceanu a încercat pe căi diplomatice să scoată România din starea de neutralitate și țara să ia parte la o eventuală intervenție a statelor europene contra Turciei. Însă căderea guvernului (iulie 1876) a stopat inițiativele sale. Noua orientare a ministrului Afacerilor Străine era de strictă neutralitate.

Președintele Consiliului de Miniștri, Ion C. Brătianu, împreună cu ministrul de Război s-au deplasat la Livadia, în Crimeea, pentru a discuta cu țarul Alexandru II și cancelarul Gorceakov. Românii au precizat că teritoriul românesc nu poate fi tranzitat de armele rusești fără acceptul României.

Rușii au amenințat cu ocuparea țării, nedorind să accepte o înțelegere scrisă întrucât intenționau reanexarea sudului Basarabiei. Convorbirile au continuat pe un ton temperat. În noiembrie, trimișii ruși au sosit la București pentru continuarea convorbirilor.

În același timp, România a amplificat organizarea și înzestrarea oștirii. În septembrie-octombrie 1876 s-a realizat concentrarea armatei permanente (patru divizii) și a celei teritoriale. Rezervele au rămas sub arme, în pofida protestelor și criticilor puterilor garante. Oștirea română a rămas pe picior de război până în ianuarie 1877, când rezerviștii au fost lăsați la vatră temporar.

În octombrie, Rusia a dat ultimatum Turciei pentru sistarea operațiilor militare. Totodată, au fost mobilizate 20 de divizii rusești. Poarta a acceptat ultimatumul, afirmând că va încheia armistițiul în două luni cu Serbia și Muntenegru.

Convocarea unei conferințe europene la Constantinopol a amânat războiul.

Surpriză de proporții! Lucrările Conferinței Europene au fost întrerupte de adoptarea Constituției Otomane, promulgată de sultan cu sprijinul Angliei. Articolul 1 susținea că Imperiul Otoman cuprinde regiuni, posesiuni și provincii privilegiate; toate formează un corp indivizibil și nicio parte nu poate fi desprinsă. Articolul 7 prevedea că sultanul dă investitura șefilor provinciilor privilegiate, iar articolul 8 sublinia că toți supușii Imperiului sunt otomani, indiferent de religie.

Guvernul și Parlamentul român au protestat vehement împotriva aserțiunii că România este o provincie privilegiată a Imperiului Otoman. Nota diplomatică adresată Turciei, care cerea ca Poarta să declare solemn că România nu era provincie privilegiată, nu a fost acceptată.

La Londra s-a redactat un protocol în martie 1877 în care erau prevăzute minimele reforme necesare pentru apărarea creștinilor. Acesta a fost respins de otomani. Rusia a declarat război Porții la 12 aprilie 1877.

Tratatul început la Livadia și continuat la București au permis elaborarea Convenției româno-ruse. Marele duce Nicolae, fratele țarului, care era comandantul suprem al armatei ruse din Europa, dorea încheierea imediată a Convenției pentru începerea acțiunilor militare.

La 1 aprilie, Consiliul de Coroană a decis semnarea Convenției. Redevenit ministru al Afacerilor Străine, Kogălniceanu a semnat, la 4 aprilie, Convenția de trecere a armatei ruse pe teritoriul României. Cheltuielile de aprovizionare, transport, încartiruire, combustibil etc reveneau guvernului rus. Corpurile legiuitoare, Camera și Senatul, au aprobat Convenția cu Rusia pe 16-17 aprilie.

La 11 aprilie (cu o zi înainte de declarația de război) trupele ruse de cavalerie au trecut granița României. În aprilie și mai, marele duce Nicolae a insistat ca Armata Română să colaboreze cu cea rusă. Brătianu s-a dus la Chișinău la cartierul marelui duce Nicolae și a cerut ca domnitorul Carol să aibă comanda absolută a armatei române și un sector de front.

Ducele a fost de acord. Zona între Vidin și Rahova va fi rezervată Armatei Române.

Dar una spun militarii, alta politicienii.

Aceștia afirmau: Rusia nu are nevoie de ajutorul Armatei Române. Poziția politicienilor a fost menținută și după venirea țarului și a cancelarului Gorceakov la Ploiești, cu toate că marele duce dorea să aibă cât mai curând concursul românilor. Diplomația rusă a triumfat, însă după gravele

înfrângeri de la Plevna (8 și 18 iulie 1877), rușii au trecut peste îngâmfwarea de mare putere și au cerut ajutorul urgent al trupelor române. După aflarea Convenției rusoromâne, Imperiul Otoman a trecut la represalii. Vasele otomane au recurs la acte de piraterie pe Dunăre. Atacau navele comerciale care transportau cereale, le devalizau și le incendiau sau scufundau. Monitoare turcești au intrat pe Ialomița, au golit magaziiile de cereale, au ucis păstorii și au furat turme de oi și cirezi de vite. Cete de cerchezi și bașbuzuci se îmbrăcau țărănește și omorau sătenii, cărora le jefuiau avutul.

Oștirea română a coborât de pe dealuri spre Dunăre, s-au concentrat diviziile, s-au strâns milițiile, s-a alcătuit garda națională din cetățeni și a început lupta cu cetele otomane. Concomitent, oștile rusești curgeau mereu spre Dunăre. Tot malul românesc al Dunării era înțesat de oștire. De sărbătoarea Sf. Gheorghe, țărmlul era negru de războinici. De la Galați la Giurgiu, apoi până la Zimnicea erau rușii, de la Zimnicea la Turnu Severin, numai români. Rușii și-au făcut peste Dunăre pod mare la Zimnicea, iar românii la Corabia, apoi altul mai mare și mai trainic la Turnu-Măgurele.

În fața orașului Giurgiu era cetatea Rusciukului, iar în fața Calafatului era cetatea Vidin, necucerită de nicio armată. Fără provocare, artileria otomană a început canonada asupra malului românesc și a fortificațiilor. Într-o marți, la 26 aprilie, din Vidin s-a tras primul obuz spre Calafat. Românii n-au ripostat, considerând actul ostil o greșeală. Dar turcii au tras și a doua oară. Românii au ridicat steaguri albe. A treia ghiulea otomană a incendiat vama din Calafat.

A patra a lovit cazarma. După a cincea lovitură de tun, bateria românească Ștefan cel Mare a răspuns și duelul de artilerie a continuat. De remarcat este faptul că prima lovitură a artileriei române a fost la Vaslui, pe 26 aprilie, și ultima lovitură a fost tot asupra Vidinului în dimineața zilei de 23 ianuarie 1878, când a sosit la Calafat vestea încheierii armistițiului.

Domnitorul Carol a fost permanent împreună cu armata. Într-una din inspecții la Calafat, când a cercetat o baterie, se urcase pe coama șanțului și cu ocheanul se uita peste Dunăre să observe amplasarea tunurilor turcești. Un obuz inamic s-a spart în fața principelui împoșcând schije în toate părțile, rănind câțiva tunari. Hainele lui Carol și ale generalilor însoțitori au fost stropite de pământ. În memoriile sale viitorul rege Carol afirma că, fără cuvinte, și-a ridicat chipiul și a salutat inamicul. Folclorul românesc și istoriografia patriotică au învăluit în legendă momentul, punând în gura prințului cuvintele: Asta-i muzica ce-mi place, sau după altă relatare: Mi-e drag mie cântecul acesta.

La 28 aprilie, la Oltenița, au fost răniți un locotenent, un sergent și doi soldați, iar la 4 mai a fost ucis de un proiectil, la Isla, sergentul major Florea Bejanul. Sunt primele victime din lungul șir de martiri care au consacrat cu sângele lor Independența României.

La 29 aprilie Adunarea Deputaților și la 30 aprilie Senatul, după lungi dezbateri, au adoptat cu majoritate de voturi starea de război dintre România și Imperiul Otoman. Era un fapt nemaiauzit. Înainte cu 10 ani, un asemenea eveniment n-ar fi putut fi înțeles sau crezut.

Câteva zile mai târziu, la 9 mai 1877, sub impulsul dat de opinia publică, cetățeni, partidele politice, în prezența unui numeros public, Mihail Kogălniceanu afirma cu emoție în glas: Domnilor deputați, nu am cea mai mică îndoială și frică de a declara că noi suntem o națiune liberă și independentă. Adunarea a votat moțiunea: Camera... ia act că răsbelul între România și Turcia, ruperea legăturilor noastre cu Poarta și independența absolută a României au primit consacrarea lor oficială.

Tot la 9 mai, Parlamentul a votat înființarea ordinului Steaua României (cu cinci clase).

La 10 mai 1877 politicienii, notabilitățile, autoritățile au mers la Palat să-l felicite pe domnitorul Carol I pentru aniversarea a 11 ani de domnie și noul statut de suveran independent. Festivitățile zilei au început cu 21 lovituri de tun, după care s-a oficiat un Tedeum. Brătianu l-a numit pe domnitor: Întâiul oștean și domnul României libere și independente, iar C. A. Rosetti l-a omagiat pe Suveranul neatârnat al românilor.

S-a dat publicității Înaltul Ordin de zi al domnitorului Carol către Armată care glăsuia: Patria cu recunoștință va înscrie numele bravilor săi apărători pe frontispiciul edificiului Independenței Române. Memorabile sunt cuvintele poetului George Coșbuc: Patru sute de ani am așteptat ziua aceasta. Pentru ea s-au luptat mării voievozi ai noștri, pentru ea s-a vărsat atâta sânge românesc prin toate văile țării, sute de ani. A sosit târziu această zi, dar a sosit măreață.

9 MAI 1877 - DECLARAȚIA DE INDEPENDENȚĂ

Astfel s-a săvârșit un eveniment de imensă glorie al Neamului Românesc care, spre regretul meu, este astăzi estompat, chiar anihilat, de evenimente europene mai recente: 9 mai 1945 - sfârșitul celui de-Al Doilea Război Mondial și 9 mai 1950 - crearea Comunității Europene a Cărbunelui și Oțelului, devenită ulterior Uniunea Europeană. Acestea sunt sărbătorite cu fast în Europa și întreaga lume.

Independența României din 1877 este prea puțin sau deloc mediatizată, dar este înrădăcinată în memoria multor patrioți „nostalgici”.

VIOREL GH. SPETEANU

INDEPENDENȚA ROMÂNĂ

*Independența
prin Cultură*